

Wstępne informacje o wynikach sprawdzianu w 2012 roku

Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Gdańsku

Do sprawdzianu przeprowadzonego 3 kwietnia 2012 roku przystąpiło w okręgu OKE w Gdańsku 42 945 uczniów szóstej klasy. Zestaw zadań w wersji standardowej (arkusz S-1-122) rozwiązało 41 805 uczniów, a 1 140 uczniów rozwiązało zadania w arkuszach dostosowanych. Arkusz standardowy zawierał 26 zadań sprawdzających poziom opanowania umiejętności czytania, pisania, rozumowania, korzystania z informacji i wykorzystywania wiedzy w praktyce. (Rozkład wyników uczniów i parametry statystyczne rozkładu wyników są dostępne [tutaj](#)). Za poprawne wykonanie wszystkich zadań szóstoklasista mógł otrzymać 40 punktów.

Tegoroczny zestaw zadań był nieco trudniejszy od ubiegłorocznego. Uczniowie najwyższe wyniki uzyskali za rozwiązanie zadań sprawdzających umiejętność korzystania z informacji, nieźle poradzili sobie z czytaniem i pisaniem, a najsłabiej – z zadaniami wymagającymi wykorzystania posiadanej wiedzy w praktyce.

CZYTANIE

Umiejętności z obszaru *czytanie* sprawdzano 10 zadaniami. Za ich wykonanie można było otrzymać 10 punktów. Średni wynik uzyskany przez szóstoklasistów w okręgu wyniósł 6,1 pkt.

Najłatwiejsze w obszarze *czytanie* okazało się zadanie 12., polegające na wskazaniu wersu, w którym ujawnia się osoba mówiąca w wierszu (łatwość: 0,84).

12. Które słowa świadczą o tym, że postać mówiąca jest uczestnikiem wydarzeń?

- A. *Szalała burza w nocy.*
- B. *Potem wszystko ucichło.*
- C. *Lśnią kałuże jak tarcze...*
- D. ***Gdy świtem wychodzę...***

Zadaniem tym sprawdzono umiejętność rozpoznania osoby mówiącej w wierszu na podstawie formy gramatycznej czasownika. Świadomość funkcji elementów tak charakterystycznych dla danego utworu jak podmiot liryczny to jedna z kluczowych umiejętności z zakresu analizy dzieła literackiego, dlatego jest systematycznie ćwiczona na lekcjach języka polskiego.

Najtrudniejsze w obszarze *czytanie* okazało się dla zdających w okręgu zadanie 6. odnoszące się do tekstu popularnonaukowego (łatwość: 0,25).

6. W pierwszym akapicie autor posługuje się czasownikami w 1. osobie liczby mnogiej, żeby

- A. **nawiązać bliższy kontakt z odbiorcą.**
- B. wyrazić swoją fascynację filmami akcji.
- C. ocenić żywiołowe reakcje widzów na film.
- D. zachęcić widzów do wspólnego oglądania filmów.

Zadaniem 6. badano, czy uczniowie potrafią odczytać intencję autora, który celowo identyfikuje się z czytelnikami, używając czasowników w 1. osobie liczby mnogiej. Zadanie to odwołuje się do umiejętności decydującej o skuteczności komunikowania się z innymi – świadomego posługiwania się różnymi środkami językowymi dla osiągnięcia zamierzonego celu. Z tego względu na lekcjach poświęconych analizie tekstu oprócz doskonalenia umiejętności rozpoznania rodzajów środków językowych stosowanych przez autora należy także dociekać, w jakim celu autor je stosuje.

PISANIE

Pisanie sprawdzano dwoma zadaniami, z których jedno polegało na napisaniu instrukcji, a drugie – opowiadania. Za ich wykonanie uczeń mógł otrzymać 10 punktów. Średni wynik uzyskany przez szóstoklasistów w okręgu za tę umiejętność to 5,75 pkt.

Tegoroczni szóstoklasiści bardzo dobrze poradzili sobie z napisaniem instrukcji przyrządzenia napoju z wykorzystaniem informacji zamieszczonych na piktogramach.

25. Na podstawie rysunków z opakowania czekolady w proszku napisz instrukcję przygotowania czekolady do picia.

Za wykonanie zadania 25. piszący mogli uzyskać maksymalnie 4 punkty. Łatwość tego zadania dla uczniów w okręgu wyniosła 0,80. Zdecydowana większość szóstoklasistów (76%) w komunikatywny sposób zredagowała użyteczny przepis na czekoladę; uczniowie wykazali się bardzo istotną w codziennym życiu umiejętnością precyzyjnego sformułowania wskazówek dla korzystających z instrukcji. 89% piszących zachowało jednorodność stylistyczną tekstu, konsekwentnie posługując się wybranym rodzajem wypowiedzeń, np. równoważnikami zdań.

Znacznie trudniejsze dla piszących okazało się zadanie 26. Uczniowie, którzy przystąpili do sprawdzianu w okręgu, uzyskali za wykonanie tego zadania zaledwie 48% punktów możliwych do zdobycia.

26. Napisz opowiadanie o tym, jak ktoś zrobił miłą niespodziankę swoim domownikom.

Zadaniem tym sprawdzano umiejętności:

- pisanie na temat i zgodnie z celem
- celowego posługiwania się zróżnicowanym słownictwem i składnią
- przestrzegania norm gramatycznych, ortograficznych i interpunkcyjnych.

Uczeń miał opowiedzieć o powiązanych ze sobą wydarzeniach, które doprowadziły do zrobienia komuś miłej niespodzianki, dbając o logiczne uporządkowanie swojej wypowiedzi. Wymogi te spełniło w okręgu niecałe 50% uczniów kończących szkołę podstawową, uzyskując 60% punktów możliwych do zdobycia.

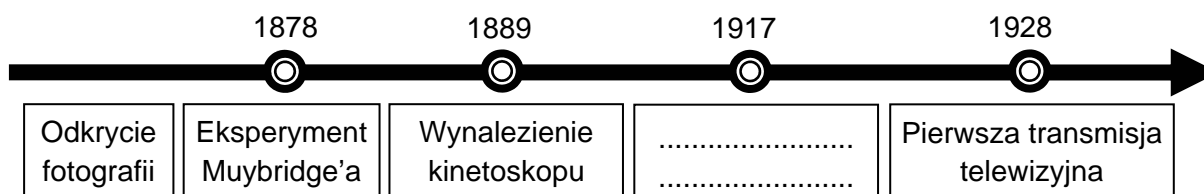
Umiejętność posługiwania się środkami językowymi w sposób zamierzony i celowy, np. służący budowaniu napięcia w opowiadaniu, dynamizowaniu akcji, opisywaniu przeżyć i emocji, okazało się dla uczniów najtrudniejsze. Zaledwie 25% zdających w okręgu uzyskało punkt za opanowanie tej umiejętności. Tymczasem świadome posługiwanie się językiem podczas formułowania różnorodnych wypowiedzi jest umiejętnością niezwykle przydatną w codziennych sytuacjach. Wskazane byłoby wzbogacanie czynnego słownictwa uczniów poprzez systematyczne wprowadzanie ćwiczeń z zakresu budowania odpowiednich konstrukcji językowych, celowego doboru słów, tak aby wyrażać rozmaite intencje.

ROZUMOWANIE

Rozumowanie sprawdzano siedmioma zadaniami, za które uczeń mógł uzyskać łącznie 8 pkt. Średni wynik w tym obszarze wyniósł w okręgu 4,04 pkt.

Najłatwiejszym w obszarze *rozumowanie* okazało się zadanie 4.

4. Które wydarzenie z historii kina powinno być opisane w pustej kratce?

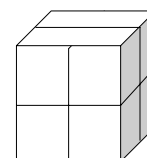
- A. Skonstruowanie kinematografu.
- B. Pierwszy na świecie seans filmowy.
- C. Pokaz pierwszego filmu dźwiękowego.
- D. **Początek produkcji kolorowych filmów.**

To zadanie służyło sprawdzeniu umiejętności posługiwania się kategoriami czasu i przestrzeni w celu porządkowania wydarzeń. Uczniowie mieli uporządkować chronologicznie zdarzenia opisane w tekście popularnonaukowym oraz ustalić, jakie wydarzenie miało miejsce w 1917 roku. Aby móc wykonać polecenie, piszący musieli wykorzystać dwie informacje zawarte w tekście – pierwszą o pojawieniu się filmów dźwiękowych w 1900 roku i drugą, mówiącą o tym, że filmy kolorowe zaczęto produkować 17 lat po pojawieniu się pierwszych filmów dźwiękowych. Poprzez przeprowadzenie prostego rozumowania większość uczniów właściwie połączyła ze sobą wymienioną w zadaniu datę z odpowiednim wydarzeniem.

Najtrudniejszym w obszarze *rozumowanie* okazało się zadanie 24.

24. Dwie sąsiednie ściany drewnianego klocka w kształcie sześcianu pomalowano na zielono, a pozostałe na żółto. Następnie klocek ten rozcięto na osiem jednakowych małych sześcianów.
Odpowiedz na pytania.

Ile małych sześcianów ma tylko jedną ścianę pomalowaną na zielono?
Ile małych sześcianów ma trzy ściany pomalowane na żółto?

Rysunek do zadania 24.

W zadaniu 24. sprawdzano umiejętność rozpoznawania charakterystycznych cech i własności figur. Uczniowie mieli ustalić, ile brył o podanych własnościach powstanie z rozcięcia sześciennego klocka na osiem jednakowych małych sześcianów. Do rozwiązania tego zadania potrzebna była wyobraźnia przestrzenna oraz uważne zapoznanie się z zasadami, według których pomalowano różnymi kolorami ściany klocka. Uczniowie mogli wykorzystać rysunek dołączony do treści zadania. Niestety wyobrażenie sobie, jak pokolorowane będą ściany małych sześcianów powstałych w sposób opisany w zadaniu okazało się dla uczniów bardzo trudne, tym bardziej, że niektóre ze ścian były niewidoczne na rysunku. Wynika stąd, że operowanie nawet tak doskonale znaną uczniom z lekcji matematyki i życia codziennego bryłą jaką jest sześcian nie jest łatwe dla szóstoklasistów i wymaga ciągłych ćwiczeń.

KORZYSTANIE Z INFORMACJI

Korzystanie z informacji sprawdzano czterema zadaniami, za rozwiązanie których można było otrzymać łącznie 4 pkt. Średni uzyskany wynik za tę umiejętność w okręgu to 2,77.

Najłatwiejszym zadaniem w tym obszarze było zadanie 10., a najtrudniejszym zadanie 8.

W obu zadaniach sprawdzano umiejętność posługiwania się źródłem informacji, którym była tabela zawierająca dane o kosztach wycieczki ponoszonych przez jedną osobę w zależności od ogólnej liczby uczestników tej wycieczki.

Tabela do zadań od 8. do 10.

Oferta wycieczki jednodniowej

Liczba osób	41 – 47	34 – 40	27 – 33	20 – 26
Cena od osoby [zł]	35	41	49	56

8. Ilu co najmniej uczestników musi pojechać na wycieczkę, aby jej cena od osoby była niższa niż 50 zł?

- A. 26 osób. B. **27 osób.** C. 33 osoby. D. 34 osoby.

10. Na wspólną wycieczkę pojechało 17 osób z klasy VI b i 19 osób z klasy VI d. Ile zapłacił za udział w wycieczce każdy z jej uczestników?

- A. 35 zł B. **41 zł** C. 48 zł D. 56 zł

Rozwiązanie zadania 10. wymagało od piszących wykonania prostego dodawania dwóch liczb naturalnych w celu ustalenia ogólnej liczby uczestników wycieczki i odczytania z tabeli kosztów tej wycieczki ponoszonych przez jednego uczestnika. Aż 81% uczniów w okręgu poradziło sobie z rozwiązaniem tego zadania. Prawdopodobnie praktyczny kontekst znany większości uczniów z życia zaważył w tym przypadku o sukcesie szóstoklasistów.

Znacznie trudniejsze okazało się ustalenie minimalnej liczby uczestników wycieczki zgodnie z warunkami opisanymi w zadaniu 8. Aby rozwiązać to zadanie piszący musieli wyszukać w tabeli cenę wycieczki mniejszą od 50 zł, ale jak najbardziej zbliżoną do tej kwoty oraz wybrać najmniejszą liczbę osób, dla której możliwy jest taki koszt wycieczki. Z wykonaniem wszystkich tych operacji poradziło sobie 55% uczniów.

Być może odszukiwanie informacji z tabeli "od końca" (najpierw odczytywanie kwoty z drugiego wiersza a następnie odczytywanie liczby uczestników z pierwszego) nie jest oczywiste dla szóstoklasistów i należałoby więcej czasu poświęcić na ćwiczenia z korzystania z typowych i dobrze znanych uczniom źródeł informacji także w mniej konwencjonalny sposób.

WYKORZYSTYWANIE WIEDZY W PRAKTYCE

Wykorzystywanie wiedzy w praktyce badano czterema zadaniami, za które można było uzyskać łącznie 8 punktów. Średni wynik za rozwiązanie zadań z tego obszaru wyniósł w okręgu 3,61 pkt.

Najłatwiejszym zadaniem w obszarze *wykorzystanie wiedzy w praktyce* okazało się zadanie 18.

18. Antek pociął listwę na części tak, że trzy z nich miały po 0,35 m długości, a dwie pozostałe po 0,2 m. Jaką długość miała listwa przed pocięciem?

- A. 1,05 m B. 1,09 m C. **1,45 m** D. 1,9 m

Zadanie sprawdzało umiejętność wykonywania obliczeń dotyczących długości. Uczniowie musieli wyznaczyć sumę długości odcinków. 58% szóstoklasistów z okręgu rozwiązało to zadanie poprawnie. Sumowanie długości wyrażonych ułamekami dziesiętymi nie sprawiło uczniom problemów.

Najtrudniejszym zadaniem z obszaru *wykorzystywanie wiedzy w praktyce* okazało się zadanie 23.

23. Skanowanie 25 stron trwało 15 minut. Ile sekund zajęło średnio skanowanie jednej strony?

Zadanie to służyło sprawdzeniu umiejętności wykonywania obliczeń dotyczących czasu, a mianowicie uczniowie mieli podzielić podany w zadaniu czas na równe części tak, aby obliczyć liczbę sekund potrzebnych na skanowanie jednej strony.

Wiele trudności sprawiło uczniom ustalenie sposobu rozwiązania tego zadania, czyli wyrozumowanie, że chodzi o wyznaczenie $\frac{1}{25}$ czasu określonego w zadaniu. Problemem dla wielu szóstoklasistów było także wyrażenie określonej liczby minut w sekundach.

Uczniowie często zapominają, że w obliczeniach dotyczących zamiany jednostek czasu stosuje się układ. sześćdziesiątkowy albo nie potrafią go stosować poprawnie. Oznacza to, że na lekcjach matematyki należy więcej uwagi poświęcić ćwiczeniom doskonalącym tę umiejętność. Uczniowie kończący szkołę podstawową nie powinni mieć problemów ze stosowaniem umiejętności tak potrzebnej w codziennym życiu.

Tabela 1. Wyniki sprawdzianu w zależności od lokalizacji szkoły

Lokalizacja szkoły	Liczba uczniów	Średnia	Odchylenie standardowe
Wieś	16 613	20,89	7,34
Miasto do 20 tys. mieszkańców	7 134	21,57	7,62
Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	7 280	22,88	7,61
Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców	10 778	24,33	7,59

Tabela 3. Skala staninowa średnich wyników sprawdzianu dla szkół

Przedział średniej	5,3-17,1	17,2-18,8	18,9-20,1	20,2-21,4	21,5-22,8	22,9-24,2	24,3-25,9	26,0-28,0	28,1-36,2
Wartość w skali staninowej	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Procent szkół w kraju	3,9	7,3	11,7	16,5	20,4	16,6	12,7	6,9	4,0
Procent szkół w okręgu	6,2	10,1	15,5	17,0	18,4	13,2	10,6	4,9	4,1

Gdańsk, 28 maja 2012 r.